

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

Quæstio III. De Terminò seu obiecto Quod, & Effectibus Prædestinationis in
specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

non scribantur, vel non sint scripti, vt pluribus Vasquez cit. quæst. 24. art. 3.

Illud vero Moyses Exod. 32. v. 32. *Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti*, inter alias explicationes, quas habet Vasquez loc. cit. meo iudicio optimè intelligitur per hyperbolem seu exaggerationem, vt indicat etiam Augustinus in Exod. quæst. 147. ad declaramandam vim amoris erga populum; quo modo amantes, cum enixissimè rogare volunt, dicunt, *Aut fac hoc, aut occide me, quia sine eo viuere non possum; probè gnari, id quod petitur, nunquam futurum. In quem sensum etiam locuta est*

Rachel Genes. 30. v. 1. *Da mihi liberos, alioqui moriar.*

Ad eundem modum accipi potest illud Apostoli Rom. 9. v. 3. *Optabam ego ipse Anathema esse à Christo, pro fratribus meis*: quanquam hoc cum S. Anselmo, Caietano, in eundem locum, & Bartholomæo Camerario in dial. cap. 6. rectius ita explicet Vasquez, vt Paulus loquatur de tempore, quo adhuc erat in Iudaismo; quo serio plane ipse, zelo Iudaicæ legis, & amore fratrum, à Christo perpetuo separatus esse cupiebat; ratus, Christi doctrinam legi diuinæ contrariam esse.

QVÆSTIO III.

De termino seu obiecto Quod, & Effectibus Prædestinationis in specie.

S. Thomas I. p. q. 23. a. 2. 4. 5. & 8.

Resoluetur hæc quæstio tribus dubitationibus. I. An dona omnia & bona supernaturalia Prædestinati sint effectus Prædestinationis. II. An bona etiam quadam naturalia Prædestinati, qualia sunt eius existentia, vita, valetudo, vires, &c. sint effectus Prædestinationis eiusdem. III. An mala etiam qualibet eiusdem, tum pœna, tum culpe; aut saltem permissio culpe, sint effectus Prædestinationis.

DVBIVM I.

An dona & bona omnia supernaturalia Prædestinati, sint effectus Prædestinationis.

S. Thom. I. p. q. 23. a. 1. & 2.

Explicata natura Prædestinationis, merito de eius effectibus prius agimus, quam de causis: tum quia tractatio de effectibus facilior est; tum quia cognitio causarum multum pendet ex notitia effectuum, eamque supponit. Et quod in rebus naturalibus accidit, vt ex cognitione effectuum rimemur causas earundem; id etiam in hac materia vsuuenit. Et tamen S. Thomas nullam inquisitionem peculiarem de effectibus instituerit, sed sparsim solum & incideret quadam de ijs attingat locis cit. quasi nimirum ij per se satis noti essent, ex natura prædestinationis; nihilominus tamen ob controuersias quasdam iuter recentiores Theologos hac de re ortas, necessarium est, eam ex instituto persequi & explicare. Sermo est autem de effectibus Prædestinationis in genere causæ efficientis; non materialis, aut formalis, seu finalis; nisi quatenus internus actus diuinæ prædestinationis est ipse Deus, qui simul est & causa efficiens, & finalis omnium effectuum suorum.

Vocatur autem effectus prædestinationis, etiam terminus eiusdem, & obiectum Quod, vt distingatur ab obiecto, vel subiecto Cui; quæ est persona ipsa, quæ prædestinatur; iuxta ea, quæ diximus quæst. 1. dub. 1. & quæst. 2. dub. 1. Vbi

tamen hoc discriminis est inter prædestinationem & prouidentiam; quod ipsa etiam existentia subiecti prædestinati potest esse obiectum Quod prædestinationis, & effectus; non autem prouidentia, vt dicitur dubio sequenti. Possunt autem omnes effectus Prædestinationis in tres ordines distribui, rerum supernaturalium videlicet, bonorum naturalium, & malorum; de quibus ordine singulis dubijs agere proposuimus.

Supponimus autem generatim primo, Prædestinationem plane habere aliquos effectus; seu quod idem est, esse causam efficientem quorundam effectuum, qui ex ea consequuntur: siue eos causet per physicam efficientiam, immediatè agendo ad extra; siue potius quasi per moralem & artificiosam, per modum scilicet dirigentis, aut impellentis potentiam executiuam, immediatè ad extra operantem; pro communi scilicet ratione caufandi diuini intellectus & voluntatis, de qua egimus disputatione præcedenti, quæstione vndecima. Tradunt hoc fundamentum omnes Theologi in prim. d. quadragesima & quadragesima prima. & S. Thomas hic artic. 2. & est expressa doctrina S. Augustini, de Prædestin. sanct. cap. decimo, & de bono persuerantia cap. 14. & sumitur ex Apostolo ad Romanos 8. versu 28. *scimus autem, quoniam diligentibus DEUM omnia*

cooperantur in bonum, q̄s, qui secundum propositum vocati sunt sancti. Nam quos præsciuit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos & vocauit, & quos vocauit, hos & iustificauit, quos autem iustificauit, illos & glorificauit. Vbi effectus prædestinationis in ordine rerum supernaturalium ordine, & distinctè referuntur. Et ratio est. Quia Prædestinatio consistit in scientia approbationis seu actibus intellectus, & voluntatis diuinae, efficaciter aliquid fieri aut esse depernentibus, qui sunt causa rerum, vt dictum quæstione præced. dub. 2. & generatim supra disp. 2. quæst. 8. & 10.

4 Supponendum secundo, ad effectum Prædestinationis, generatim loquendo, plus non requiri, quam hæc quatuor. Primo vt sit effectus Dei; cum enim Prædestinatio sit actus Dei, nihil potest esse effectus Prædestinationis, nisi etiam sit effectus Dei. Id quod aperte etiam docent SS. Patres. Augustinus de prædestin. sanct. capite 10. Prædestinatione, inquit, Deus ea præsciuit, quæ fuerat ipse facturum. Et Fulgentius libro secundo ad Monimum initio: Prædestinatio nihil aliud est, nisi præparatio operum eius.

Secundo, vt aliquo modo pertineat ad Prouidentiam Dei supernaturalem; bonum scilicet aliquod supernaturale Prædestinato cupientis aut procurantis, siue intendentis. Siquidem ipsa etiam Prædestinatio cum ad supernaturalem beatitudinem homini efficaciter procurandam tendat, ad supernaturalem vtrique Prouidentiam Dei pertinet. Quam ideo etiam Augustinus lib. 1. de Prædest. sanct. capite decimo, vocauit gratia præparationem; siue interim hæc gratia sit ex meritis Christi, siue non, de quo inferius quæstione sequenti agendum. Quamquam de facto ex vtriusque sententia, quam hic supponimus, omnis gratia est ex meritis Christi, si non vt Redemptoris, saltem vt Saluatoris in genere, vt dicitur quæstione sequenti. dub. 2. & 7. & docetur suo loco de Incarnat. & sapius etiam significat Augustinus libro de prædestinat. sanct. & de bono perseueranti. & epistola 95. vbi ait: Hanc Apostolica doctrina gratiam hoc nomine appellat, qua saluamur & iustificamur, ex fide CHRISTI. Similia habentur in Concilio Mileuitano & Arausicano.

5 Tertio, vt ex particulari & efficaci intentione, perducendi hunc vel illum hominem ad gloriam, proficiatur. Ex quo sequitur CHRISTI Incarnationem, Passionem, Sacramentorum institutionem, si hæc secundum se, & in genere spectentur, non esse effectus Prædestinationis, saltem particularis, huius, vel illius; sed potius generalis prouidentia supernaturalis; proueniens ex antecedenti voluntate saluandi omnes, vt ex probabiliori restè Suarez libro tertio de Prædestin. capite secundo numero octauo, & Vasquez disputatione 94. numero 37. licet aliter loquantur, Durandus in 3. dist. 11. quæstion. 3. Molina quæst. 23. artic. 5. d. 2. & Gregorius de Valentia hic quæst. 23. p. 4. §. 1. Secus est, si loquamur de quibusdam peculiaribus Christi ope-

ribus, ex speciali Christi intentione efficaciter huic vel illi applicatis; quia hæc applicatio supponebat electionem diuinam eiusdem prædestinati, vt restè Suarez libro secundo capite 24. numero trigesimo secundo, & inferius magis patebit quæstione sequenti dubio secundo. Secus est etiam de applicatione efficaci generalium illorum remediatorum, vt dicitur.

6 Quarto, vt vel sit ipsa actualis consecutio vitæ æternæ, vel cum effectu, aliquo modo conferat ad salutem æternam consequendam: si enim nihil conferat, Prædestinationis effectus non erit, quæ eò tota & vitæ tendit, vt homo denique prædestinatus salutem re ipsa consequatur, vt constat ex eius definitione: & quicquid extra hunc effectum, qui est actualis consecutio eius finis, operatur, id totum operatur in ordine ad eundem finem efficaciter prædestinato procurandum.

His positis, quod ad præsentem dubitationem attinet, in qua de rebus duntaxat supernaturalibus agitur, in quibus præcipue sunt, vocatio congrua, fides, iustificatio, perseuerantia & glorificatio, quinque sunt Doctorum sententia; omisso illo, iam dudum damnato, & alibi refutando, veterum Pelagianorum errore, qui vt peccatum originale, & gratiam Vocationis ac iustificationis penitus negarunt, ita nullam agnouerunt prædestinationem ad eiuſmodi gratiam, sed solum ad gloriam; vt videtur apud Augustinum lib. 1. de prædest. sanct. c. 18. & lib. de gestis Pelagij cap. 35. & in Concilio Carthaginensi epist. Synodali ad Innocentium I. Prima sententia est Durandi in 1. d. 41. quæst. 1. num. 10. qui significat, sola media ad finem supernaturalem, non autem ipsam affectionem Beatitudinis, per se ac proprie esse effectum Prædestinationis: cum prædestinatio sit pars prouidentia, versantis tantum circa media. Idem tenentur quidam recentiores, & fauet nonnihil S. Thomas, hic quæst. 23. art. 4. cum ait, Prædestinationem supponere electionem & electionem ad gloriam.

7 Secunda sententia est Ockami in 1. d. 41. & Gabrielis dist. 40. art. 1. & dist. 41. art. 3. qui docent, Prædestinationis effectum proprie esse solum affectionem beatitudinis, non vero media; siue quod hæc communia sunt etiam non prædestinatis; siue potius quod Prædestinatio sit solum gloria; media autem ad Electionem pertineant. Quo modo Gabriel cit. art. 1. ex Cameracensi Prædestinationem definit, Præpositum diuinum dandi vitam æternam.

Tertia sententia est, Vocationem non esse effectum Prædestinationis; sed Prædestinationem incipere à Iustificatione permanente vsque ad mortem. Quam sententiam Vasquez disput. 93. num. 2. tribuit S. Bonaventurae in 1. d. 41. art. 1. quæst. 11. Sed bene Suarez hic lib. 3. cap. 5. num. 3. negat, se hanc sententiam inuenisse apud Bonaventuram, vel alium auctorem, saltem expresse. Faut tamen nonnihil Bonaventura, quatenus gratificationem, quam Prædestinationis effectum in hac vita constituit, asserit aliquo modo cadere sub meritum prædestinati.

8

Quarta sententia est aliorum, qui distinguunt duplicem Prædestinationem, vnam ad gratiam, alteram ad gloriam; & huius proinde effectum volunt esse gloriam, illius gratiam. Ita Turrianus opusc. de elect. seu prædest.

Ab his omnibus differt quinta, & vera sententia, sequentibus assertionibus explicanda.

Assertio I. Prædestinationis effectus non est sola gratia, sed etiam gloria. Est contra primam sententiam, quæ non solum aduersatur cæteris omnibus Scholasticis antiquis in 1. d. 40. & 41. & expresse etiam S. Thomæ hic quæst. 23. art. 5. vbi gloriam inter effectus prædestinationis refert; sed etiam à recentioribus comuniter rejicitur, vt videre est apud Gregorium de Valentia hic q. 23. punct. 3. Molinam hic quæst. 23. art. 2. disp. 3. & art. 5. disput. 1. memb. 6. Suarez hic lib. 1. de prædest. cap. 5. & lib. 3. à cap. 3. Bellarminum libro 2. de grat. cap. 15. Bannem hic quæst. 23. à 2. Zumel ibid. disp. vn. Valquez disp. 91. cap. 4. & disp. 93. cap. 1. qui licet rectè notet, eam non tam rei, quam vocis quæstionem esse; & vero etiam alias Prædestinationem existimari, immediate solum ad gratiam terminari; nihilominus tamen rectè concedit, consecutionem quoque gloriæ, eius quendam effectum esse; non quod vt ipse putat, ad eam immediate terminetur, sed quia ex immediato eius termino seu effectu, qui est gratia, sequitur: & addit, sententiam Durandi communi modo loquendi Scholasticorum & Patrum aduersari; omnesque cæteros Scholasticos vocare effectum Prædestinationis, ipsam gloriæ consecutionem.

9

Probatur assertio ex Scriptura. Nam de Prædestinatione ad gloriam, veluti effectum, loquitur Apostolus Rom. 9. v. 23. *Præstenderet diuitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparauit (seu prædestinauit) in gloriam.* Et rursus Roman. 8. v. 30. inter alios effectus Prædestinationis refert etiam gloriam: *Quos autem prædestinauit, hos & vocauit; & quos vocauit, hos & iustificauit; & quos iustificauit, illos & glorificauit.* Consentient S. Augustinus relatus quæst. prædest. dub. 1. B. Fulgentius lib. 1. ad Monimum cap. 11. Ecclesia Lugdunensis lib. aduersus Ioannem Erigenam Scutum sæpe, & passim alij SS. Patres. Ratio est. Tum quia ipsa etiam consecutio finis est effectus Prouidentia, sicubi hæc ex medijs prouisis re ipsa prouenit, vt quæst. 1. dub. 3. huius disputationis dictum. Tum quia negari non potest, ex præparatione seu prædestinatione gratiæ consequi ademptionem gloriæ: quod autem est causa causæ, est etiam causa causati, vt etiam hic quæst. 1. dub. 1. argumentati sumus. Deniq; ipsa etiam beatitudo habet rationem mediij respectu vltioris finis, qui est gloria Dei. Neque his aduersatur S. Thomas, cum ait, Prædestinationem supponere electionem & dilectionem; non enim ideo negat Prædestinationem etiam tendere ad gloriam; neque prædestinationem ab electione distinguit ex parte obiecti, sed actus, vt declarauimus quæstione præcedente dub. 3.

10

Assertio II. Prædestinationis effectus non est sola gloria, sed etiam gratia; adeoque non solus

finis, sed etiam media. Hæc assertio, si de re ipsa loquamur, esse nimirum supernaturali Dei ordinatione & prouidentia gratiam homini in hac vita destinatum, tanquam necessarium medium ad salutem æternam consequendam, est de fide ex multis Scripturæ testimonijs, & Concilijs, præsertim ex Concilio Carthagineensi, Mileuitano, & Arausiano II. contra supradictam Pelagij hæresin, quam ex instituto multis libris egregie confutauit & conuicit S. Augustinus, speciatim de natura & gratia libro vno; de gratia Christi, & peccato originali, contra Pelagium & Cælestinum, libris duobus; de nuptijs & concupiscentia libris duobus; contra duas epistolas Pelagianorum ad Bonifacium libris quatuor; contra Iulianum Pelagianum libris sex; de Prædestinatione & gratia libro vno, &c. Sed quia res hæc ad 1. 2. & materiam de gratia pertinet, non est hoc loco, ne materias ipsas confundamus, & ordinem tractandi peruertamus, fufius persequenda.

Si verò, quod ad præsens institutum proprie pertinet, supposita existentia ac necessitate gratiæ, de modo potius loquendi, quam de re ipsa sermo sit, an gratia sit etiam dicendus effectus prædestinationis, an potius alterius cuiusdam decreti seu ordinationis diuinæ, puta prouidentia, electionis, &c. assertio quidem supra dicta, ad fidem non pertinet; sed est tamen nihilominus à Theologis tum antiquis, tum recentioribus communiter recepta; speciatim à S. Thoma hic quæst. 23. art. 2. ad 4. & ab alijs, quos pro præcedenti assertione commemoravi; adeo vt opposita sententia quoad modum loquendi falsa, & Scripturæ, ac SS. Patribus, speciatim Augustino, contraria merito pronuntietur; qui libris paulo antea citatis in eo totus est, vt Prædestinationem ad gratiam aduersus Pelagium asserat & defendat; ac propterea frequenter & expresse etiam in descriptione & appellatione Prædestinationis gratiæ meminit; quando & ipsam prædestinationem definit, *gratiæ præparationem* libro 1. de prædest. sanct. cap. 10. vel generatim *præscientiam beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur*, libro 2. de bono perseuer. cap. 14. vlt. dictum supra quæstione præcedente dub. 3. sub fin. & quæst. 2. dub. 1. vbi plura Sancti Augustini testimonia retulimus. Cui etiam consentiunt Prosper epistola ad August. & Fulgentius lib. 1. ad Monimum.

Idem patet ex Scriptura, Ephes. 1. versu 5. *Qui prædestinauit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum.* Et versu quarto. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, vt essemus sancti & immaculati, &c.* Rom. 8. versu 29. *Quos præsciuit & prædestinauit, conformes fieri imaginis filij sui:* consistit autem hæc conformitas, tum in adoptione per gratiam; tum in acquisitione eiusdem hereditatis ac felicitatis per gloriam. Et mox ibidem inter effectus prædestinationis numeratur etiam gratia. *Quos autem prædestinauit, hos & vocauit; & quos vocauit, hos & iustificauit, &c.* Ratio est; tum quia Prædestinatio est pars quædam Prouidentia; cuius vel maxime est, prouidere de medijs ad finem, & eaque procurare. Tum quia cum Præ-

destinatio sit decretum Dei efficax perducendi hominem ad gloriam, necessario etiam secum trahit executionem mediourum ad eandem; quæ proinde necessario effectus quidam prædestinationis sunt & dici debent; sicut efficax intentio aut destinatio finis semper necessario secum trahit executionem mediourum; nisi hæc ab intrinseco impediatur; quod in præsentia de Deo dici non potest. Accedit, quod Prædestinatio ex usu loquendi, & spectando etiam proprium ipsius terminum, non est solius gloriæ, sed vel maxime etiam gratiæ, vt dictum supra quæstione 2. dub. 1. Ex quibus etiam patet responsio ad fundamentum oppositæ sententiæ.

13 Assertio III. Prædestinationis effectus non est sola gratia Iustificatiõis, sed etiam gratia præueniens & excitans; & vniuersim omnia auxilia gratiæ particularia, quibus vnusquisque prædestinatus beatitudinem consequitur: siue ea sint homini prædestinato intrinseca, adeoque veræ qualitates ipsi inhærentes; siue extrinseca; & rursum siue sint intrinsece supernaturalia, siue extrinsece tantum, ex fine, ad quem ex diuina voluntate efficaciter referuntur; vt sunt actiones moraliter bonæ, & opportunitates interdum extrinsece, ac temporales ad bene operandum, diuina benignitate efficaciter ordinatæ ad salutem hominis prædestinati. Ita contra tertiam sententiam superius relatum communiter Doctores in 1. dist. 40. & 41. & consentit S. Thomas hic q. 23. art. 5. & ex recentioribus Gregorius de Valentia, Molina, Bellarminus, Suarez, Bannes, Zumel, locis citatis assert. 1. & fere Vasquez disp. 94. cap. 5. vbi docet, non solum vocationem & iustificatiõnem cadere sub prædestinationem nostram, sed etiam signa externa, item prædicationes, & remotiones impedimentorum, quibus nostra vocatio præparata fuit; at vero orationes & merita iustorum, quibus impetrant gratiam alijs, negat pertinere ad effectus prædestinationis eius, cui gratiam impetrant: quod nec satis consequenter dici videtur, & S. Thomæ hic q. 23. a. 8. repugnat, & alijs argumentis refellitur, vt dicemus.

14 Probatur assertio ex Scriptura, Rom. 8. v. 30. *Quos autem prædestinauit, hos & vocauit: & quos vocauit, hos & iustificauit.* Vbi expressè inter effectus prædestinationis recensetur non solum iustificatio, seu gratia iustificans; sed etiam vocatio, seu gratia vocans & excitans. Idem colligitur ex illo Sap. 4. v. 11. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius.* Et Matth. 24. v. 22. *Propter electos breuiabuntur dies illi.* Idem patet ex doctrina & definitionibus à S. Augustino de prædestinatione traditis, in quibus vniuersim de diuina gratia, & beneficijs diuinis loquitur. Optimè etiam Falgentius libro primo ad Monimum cap. 8. & 10. *Omnia, inquit, & vocationis nostræ initia, & iustificationis augmenta, & glorificationis præmia, in prædestinatione semper Deus habuit.*

15 Ratio sumitur ex notatione siue suppositione secunda, initio præmissa, quia cum prædestinatio sit decretum seu ordinatio, qua per certa & à Deo destinata media homo perducitur ad beatitudinem, negari sanè non potest, omnia eiusmodi

media, quibus hic finis obtinetur, ad Prædestinationis effectus pertinere; saltem quæ, vt dictum, vilo modo inter gratiæ diuinæ dona recenseri possunt; qualia vtrique sunt omnia auxilia gratiæ excitantis & præuenientis; etiam si quædam extrinseca sint homini, vt bonorum sociorum consuetudo, prædicatio opportuna Verbi Dei, libri spiritualis opportuna prouisio, aut lectio, opportuna & salutaris administratio siue applicatio Sacramentorum; preces item piorum pro aliquo ad Deum effusæ, ostentatiuicini diuini, seu terrifici euentus salutaris & ad pietatem promouens conspectus, &c. vt suo loco de gratia fusius explicandum est.

16 Ex quibus etiam actus eiusmodi alieni & prædestinato extrinseci, sæpe vtrique, & huic prædestinato, & ipsi etiam operanti efficaciam media salutis, adeoque effectus prædestinationis vtriusque personæ esse possunt, vt bene Suarez hic libro 3. de prædest. cap. 5. num. 17. & apertè Richardus in 1. d. 41. art. 2. quæst. 1. vbi ait: *Sub effectu prædestinationis comprehenditur omnis actus promouens prædestinatum ad salutem, siue sit actus proprius, siue alienus. Unde oratio vniuersi, qui inuat alium ad consequendam salutem, comprehenditur sub effectu prædestinationis illius.* Idem habet Heruæus in 1. d. 41. quæst. 1. art. 1. in fine. Idem docet S. Thomas hic q. 23. art. 8. vbi inter effectus prædestinationis numerat *Orationes* non solum proprias, sed etiam *aliorum*. Et ibidem ait, *prædestinationem inuari* (nempe quoad effectum) *precibus sanctorum*. Quod autem obijcit Vasquez loco citato hæc ratione dicendum fore, etiam ipsius Christi merita esse effectum nostræ prædestinationis; iam superius dub. prim. satis dilutum est: quia merita Christi non, proueniunt ex intentione particulari salutis huius vel illius, sed vniuersim salutis omnium: quare licet suo modo effectus dici possent in comuni prædestinationis omnium, non tamè particularis prædestinationis huius, aut illius de qua loquimur.

17 Neque vero recipienda est distinctio Gaudauiensis Quodlib. 4. quæst. 19. & Quodlib. 8. quæst. 5. assertentis, actus quidem supernaturales, quoad influxum gratiæ, & ipsius Dei, esse effectum Prædestinationis; quoad cooperationem vero liberi arbitrij non esse. Quia vt rectè S. Thomas hic quæst. 23. art. 5. Suarez libro tertio cap. 5. numero quarto, & alij, ipsa etiam cooperatio nostra est à Deo per gratiam præuenientem, vt suo loco patebit.

In particulari autem querere, an omnis gratia efficax, item an omnia opera etiam mortificata, omnisque gratia sanctificans, etiam semel amissa, sint effectus prædestinationis, id ex eo fere pendet, An & quomodo opera bona mortificata reuiuifcant, de qua re non est hoc loco, sed in materia de penitentia disputandi locus. Satis est in proposito, hæc duo scire. Primum est, dari in prædestinatis omnibus adultis peculiarem quandam gratiam Vocationis efficacem, prædestinatorum propriam, quæ respectum habet ad finalem perseverantiam ipsius prædestinati: de qua Augustinus libro de prædest. sanct. capite decimo sexto. *Non illa vocati sunt, de qua dictum est,*

Multis vocari: sed qua vocantur electi. Quam etiam ibidem ait ab Apostolo Rom. 8. vocari, vocationem secundum Dei propositum, de qua ea multis disputat libro primo ad Simplic. quæst. 5. dub. 1. Alterum est, omnia auxilia gratiæ, omniaque opera bona hominis prædestinati, quæ ipsi efficaciter conducunt & conferunt ad salutem æternam ipsa consequendam, effectus prædestinationis esse; ut in conclusione diximus: si quæ vero ad eum finem nullo modo conducunt, non esse effectus prædestinationis, sed communis providentiæ. Interim quoad opera mortificata atinet, suppositis ijs, quæ in materia de poenitentia docui, & defendi disputat de eadem thesi 76. dicendum plane est, ea esse effectus prædestinationis: quia, ut ibidem dixi, omnia opera mortificata per poenitentiam reuiuiscunt, adeoque efficaciter conducunt ad beatitudinem prædestinati; quanquam etiam absque eo, alia ratione, conducere possunt, scilicet per modum bonæ dispositionis, habitantis ad bene operandum alia per modum exempli, aut occasionis adducatis alijs, aut ipsam prædestinatum, ad alia opera salutaria peragenda, &c. ut rectè Suarez loco citato.

Assertio IV. Distinctio duplicis Prædestinationis, quarum vna sit ad gratiam, altera ad gloriam, neque necessaria est, neque admodum consona Augustino & SS. Patribus; certè Scholasticis antiquis incognita. Ita Suarez hic libro de prædest. cap. 5. numero 14. et si Vasquez disp. 91. num. 16. probabilem, & nonnullum etiam fundamentum in Augustino habere censet. Probatur & declaratur. Primo enim absque ea distinctione sufficienter intelligi & explicari possunt omnia, quæ de Prædestinatione aut Scriptura sacra, aut Concilia, Sanctique Patres docuerunt. Plus enim hi non docent, quam Deum prædestinare homines tum ad gratiam, tum ad gloriam, & vero ex parte causæ & modi prædestinandi, aliam esse rationem prædestinationis ad gloriam, quam ad gratiam, ut sequenti quæstione patebit: subinde etiam prædestinationis ad gloriam expressè meminerunt, non ad gratiam; vel etià è contra: sed hinc plus nõ efficitur, quam prædestinationem habere plures terminos in adæquatos & subordinatos; neque omnium terminorum eandem esse rationem; neque etiam Sanctos Patres adæquatè semper Prædestinationem accepisse, in ordine ad omnes suos terminos, seu effectus: at verò duplicem ideo Prædestinationem modo explicato constituendam esse, non magis conuincitur, quam si quis protectionem, seu viam duplicem distinguat à duobus terminis, quorum vnus sit vltimatus & mediativus, alter proximus & immediatus. Quare etiam neque apud SS. Patres, neque apud veteres Scholasticos duplicis eiusmodi Prædestinationis distinctio, neque duæ prædestinationes à prædictis terminis desumptæ, vsquam leguntur. Sola, quod sciam, Ecclesia Lugdunensis in libro aduersus Ioannem Erigenam seotum tomo secundo auct. Patrum, duas Prædestinationes, seu duplicem prædestinationem admittit; at non eo sensu, quem hic

impugnamus, sed longe diuerso, desumptum nimirum à terminis plane contrarijs, & inter se minime subordinatis, salutis æternæ, & damnationis seu supplicij æterni, ut dictum supra quæst. 2. dub. 1.

Et ratio assertiois est. Quia, ut superius dictum, tendentia, seu transmissio ad aliquem terminum, non multiplicatur penes terminos subordinatos, sed disparatos tantum, vel oppositos; quia si subordinati sint, iam vnus est propter alium, adeoque in ordine ad tendentiam aut viam, vnum adæquatum cum altero terminum constituit; ex quo proinde vna, non duplex tendentia aut transmissio constituitur. At verò gratia, & gloria, respectu prædestinationis eiusdem hominis, vti in proposito loquimur, & intelligunt etiam aduersarij auctores, cum sit quasi transmissio quædam ad finem supernaturalè, ex dictis q. 2. d. 2. sunt duo termini inter se necessario subordinati, quorum vnus habet se per modum viæ, seu medijs respectu alterius. Ergo penes eiusmodi terminos non est distinguenda duplex Prædestinatio, sed vna adæquata, quæ pro adæquato termino habeat & gratiam, & gloriam. Et confirmatur. Quia sola destinatio ad gratiam, si sit absque destinatione ad gloriam, non est prædestinatio simpliciter dicta: alioqui reprobis dici possent, prædestinati: Ergo frustra & alienè à consuetò modo loquendi Doctorum constituitur, prædestinatio ad gratiam, distincta à prædestinatione ad gloriam. Consequentia probatur. Quia quando aliqua res duplex, velut à duabus speciebus vnus genus diuidentibus dicitur, tum vtrique per se ac seorsim, atque etiam quando est diuisa & seiuncta ab altera, debet conuenire nomen generis: quod in proposito minime accidit, ut dictum.

DVBIVM II.

An bona etiam naturalia Prædestinati, qualia sunt, eius existentia, vita, valetudo, vires, complexio, &c. sint effectus Prædestinationis eiusdem.

S. Thomas 2. p. q. 23. a. 2. 4. 5. & 3.

Bona eiusmodi naturalia omnia ad duas classes reuocari possunt; vt prima sit eorum bonorum, quæ adueniunt primum Prædestinato, iam secundum Esse naturale productò; altera sit existentia naturalis eiusdem, eum adiunctis & congenitis potentijs & proprietatibus, seu propensionibus naturalibus, ipsaq; adeo etiam complexione eiusdem, &c. Quo spectant etiam illa, quæ ipsam productionem eius extrinsecè circumstant, vt sunt tempus, locus natiuitatis, adeoque parentes & patria; & præcipue qua boni, fideles, &c.

Assertio I. Omnia bona naturalia prædesti-

nati extrinseca & aduentitia, siue prædestinato iam secundum Esse suum naturale producto adueniant, siue eius natiuitatem vel productionem extrinsecè circumstent, quæ Prædestinato efficaciter profunt & conferunt ad æternæ salutis consecutionem, effectus sunt prædestinationis. Hanc existimo esse communem sententiam Doctorum, quos dub. præcedent. pro assert. 1. citauit, & sumitur ex Sancto Thoma super illa verba ad Rom. 8. *Diligentibus DEVM omnia cooperantur in bonum.* Et hic quæstio. 23. articulo 8. vbi ait: *Sub ordine prædestinationis cadit, quicquid hominem promouet ad salutem, vel orationes proprie, vel aliorum, vel alia bona, vel quicquid huiusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur.* Idem expressè & à fortiori docent Molina & Suarez pro sequenti assertione citandi. Ratio est. Quia prædestinatio est, aut saltem continet perfectam prouidentiam & ordinationem, seu dispositionem omnium mediorum, quibus aliquis re ipsa & efficaciter consequitur vitam æternam: talia autem media sunt hæc, de quibus loquimur. Ergo. &c.

2. Assertio II. Probabilis videtur, ipsam quoque existentiam seu productionem prædestinati secundum Esse suum naturale, vnà cum omnibus adiunctis & congenitis potentijs naturalibus, ac temperamento & complexionem naturali, quatenus hæc illi efficaciter conducunt ad salutem æternam, esse effectum prædestinationis. Ita sentire videtur Heruæus in 1. d. 40. q. 1. artic. 2. in fin. vbi ait, ipsum etiam liberum arbitrium, prout natum est tendere in bonum, cadere sub effectum prædestinationis. Idem expressè docet Suarez lib. 3. de prædest. capit. 7. numero 5. & lib. 1. capit. 18. num. 13. & significat Molina hic quæst. 23. art. 2. disp. 3. vbi ait: *Omnia vniuersim nomine effectuum prædestinationis comprehendit, quæ ad vitam æternam, incrementumque illius, aliquo modo conferunt; de quorum numero sunt, complexio ad probitatem apta, bona educatio, aliorum orationes &c.* et si contrarium sentiat Vasquez hic disp. 93. c. 4. numero 27. vbi dicit, ipsum Esse naturale hominis, vnà cum adiunctis potentijs naturalibus, naturalem quoque hominis constitutionem & temperamentum, nullo modo spectare inter effectus prædestinationis: eò quod donum creationis distinctum est à dono prædestinationis. Addi potest, quod prouidentia supponit existentiam subiecti, cui prouidet: est autem prædestinatio pars quædam prouidentie.

3. Sed nihilominus assertio posita videtur probabilior; et si ad modum loquendi hæc controuersia potius, quam ad rem ipsam pertineat. Probatur primum ex scriptura, Sapient. 8. v. 19. *Puer autem eram ingeniosus, & sortitus sum animam bonam. Et cum essem magis bonus, veni ad corpus incommixtum.* Vbi Sapiens, ex peculiari DEI munere, ad sapientiam diuinam opportunius conquirendam, obtigisse sibi ait peculiare quædam naturæ dotes; quæ si eidem ad æternam salutem contulerunt, quidni ex prædestinationis munere ei obtigerunt? Huc spectat illud Isai. 43. v. 7. *Et omnem, qui inuocat nomen me-*

um, in gloriam meam creauit eum, formauit eum, & feci eum. Vbi significatur, ipsam quoque creationem & productionem hominis, ex efficaci intentione beatitudinis eidem conferenda profectam esse. Secundo probatur autoritate Sancti Thomæ, & eorum, quos ille in eandem sententiam citat. Etenim hac quæst. 23. articulo 2. in quo quaritur, *An prædestinatio aliquid ponat in prædestinato, cum obiecit sibi S. Thomas obiectione secunda his verbis: Origenes dicit super illud Rom. 1. Qui prædestinatus est &c. (seu qui factus est ei secundum carnem) Prædestinatio eius est, qui non est, sed destinatio eius est, qui est. Et Augustinus dicit in lib. de prædest. sanct. (vbi tamen hoc non inuenitur) [Quid est prædestinatio, nisi destinatio alicuius existentis? Ergo prædestinatio non est, nisi alicuius existentis; & ita ponit aliquid in prædestinato.] Respondet S. Thomas ibidem ad 2. [destinatio aliquando sumitur pro reali missione alicuius ad aliquem terminum; & sic destinatio non est, nisi eius quod est. Alio modo sumitur destinatio pro missione, quam aliquis mente concipit; secundum quod dicimus destinare, quod mente firmiter proponimus. &c. Et sic destinatio potest esse eius, quod non est. Tamen prædestinatio ratione antecessionis, quam importat, potest esse eius, quod non est, qualitercunque eius destinatio sumatur.] Vbi plane videtur sentire, prædestinationem passiuè etiam eius esse personæ (de hac enim loquebatur obiectio) quæ ut sic in mente diuina Dei prædestinantis non supponitur existere: sicut cum aliquo animo destinamus facere, quod nondum existit, nec in mente proponentis supponitur existere; sed quod ex vi primum propositi nostri existentiam capiat.*

4. Deinde ibidem art. 4. argum. 2. cum obiectum fuisset his verbis: [Electio est eorum, quæ sunt; sed prædestinatio ab æterno, est etiam eorum, quæ non sunt: Ergo prædestinantur aliqui absque electione.] Respondet ipse: [Quando voluntas eligentis prouocatur ad eligendum à bono in se præexistente, tunc oportet, quod electio sit eorum, quæ sunt, sicut accidit in electione nostra. Sed in Deo est aliter, ut dictum est. Et ideo sicut dicit Augustinus (serm. 11. de verbis Apost.) Eliguntur à Deo, qui non sunt, neque tamen errat qui eligit.] Vbi rursum de personis prædestinatis sermo est; quæ proinde dum prædestinantur in diuina mente, non supponuntur existere.

Rursum eadem quæst. 23. a. 8. argum. *sed contra*, ait S. Thomas: [Dicitur Genes. 25. quod Isaac rogauit Deum pro Rebecca vxore sua, & dedit conceptum Rebecca. Ex illo autem conceptu natus est Iacob, qui prædestinatus fuit. Non autem fuisset impleta prædestinatio, si natus non fuisset; Ergo prædestinatio iuuatur precibus Sanctorum.] Quibus verbis indicat, Isaac præces contulisse ad prædestinationem Iacobi, ex parte effectus eiusdem, qui in præsentia alius non erat, quam natiuitas seu conceptio eiusdem Iacobi: sentit ergo, conceptionem Iacobi fuisse effectum prædestinationis eius. Denique huc spectat quod ibidem in corp. vt superius dictum, vniuersim pronuntiat S. Thomas, sub prædesti-

nationem

nationem cadere, quicquid hominem promouet in salutem: atqui non dubium, naturalis etiam quandoque complexionis bonitatem; intellectus itidem ac voluntatis indiuiduam perfectionem, multum sæpe hominem promouere in salutem; saltem remote disponendo, inclinando, facilitando ad bona quædam moralia: Ergo ex mente S. Thomæ complexionis naturalis bonitas, ingenij vis ac præstantia, & similia, possunt esse effectus prædestinationis.

Idem probatur ratione. Prima sumitur ex prædestinatione Christi hominis; qui cum sit exemplar nostræ prædestinationis, prædestinatus est ad hoc ipsum, ut esset filius Dei naturalis, adeoque ut existeret homo Deus: Ergo existentiam Christi velut Dei simul & hominis non supponebat, sed efficiebat eiusdem prædestinatio.

Secunda ratio sumitur ex modo, quo Deum prædestinasse homines verisimile est. Si enim Deus ex intentione seu voluntate efficaci saluandi eos, qui saluantur, ipsos creauit, & complexionem dotisque naturales ad hoc opportunas concessit & indidit, tunc plane fatendum est, ipsam etiam existentiam cum potentij & dotibus naturalibus congenitis ipsius prædestinati, effectum esse prædestinationis: sed antecedens admodum verisimile est, & rationi consentaneum. Tum quia Deus in creandis & prædestinandis hominibus volens commendare bonitatem suam, erga electos, non potuit id alia ratione melius facere. Tum quia ita solent facere figuli & artifices, quando ob certum & designatum finem vasa conficiunt; ut scilicet, ex ipsa efficaci intentione eiusmodi finis, vasa ipsa conficiant, saltem si finis eorum potestati subiaceat, & in particulari respectu huius aut illius effectus determinatus sit. Eodem etiam modo parentes, si in sua potestate filiorum generationem haberent, simul cum fine, quem in filiorum educatione optant & spectant, vtique animo destinarent, hunc filium ad hanc vitæ conditionem & dignitatem, alium ad aliam prognerare, &c. quod tamen ipsi ideo facere prudenter non possunt, quia nec generationem ipsam, neque fines, ad quos filios educant, in sua habent potestate, vt magis patebit quæst. 5. dub. 4.

Tertia ratio sumitur ex differentia inter Prouidentiam ac Prædestinationem. Nam illa quidem necessario supponit rem vt existentem, in præsentia æternitatis, seu iuxta conceptionem diuinæ mentis, vt dictum quæstione prima dub. 1. hæc vero non item; quod sumitur etiam ex S. Thomæ quæstione sexta, de Verit. artic. primo. Cuius discriminis ratio duplex est. Prima sumitur ex diuerso modo, quo vtraque respicit personam seu obiectum, cui prouidetur, vel quod prædestinatur. Prouidentia enim respicit personam, cui adhibetur, solum tanquam obiectum Cui; & illi vt sic vult & superordinat alterius rei accessionem, velut obiectum Quod. Prædestinatio autem respicit personam, circa quam versatur, etiam vt obiectum Quod: vbi proinde non est necesse illud supponere, quin potius ipsum quoque vt fiat & existat, ad prædestina-

tionis decretum spectare potest: sicut ob eandem causam, quia Prouidentia versatur circa media, vt obiectum Quod (hæc enim prouidet) non supponit media, sed procurat & causat. Secunda ratio est; quia hoc ipso, quod prædestinatio est ordinatio seu destinatio efficax ad ipsum, quoque finem æternæ salutis, veluti terminum, vt dictum dubio præcedenti, non debet ipsa supponere, ordine saltem intentionis, rem, seu personam, vt existentem: cum eiusmodi finis sit, primum in intentione, adeoque simul eadem voluntate res ordinetur ad Esse propter suum finem primarium, vt rectè etiam notauit Suarez citato capite 18. & pluribus dicitur quæstione quinta, dub. 4.

Denique negari non potest, etiam alia sæpe opera creationis vel dispositionis, & gubernationis diuinæ, esse effectus prædestinationis electorum; vt colligitur ex illo cit. Sap. 8. *Raptus est*, &c. & Matth. 24. *Propter electos breuiabitur*, &c. Cur ergo non etiam ipsa generatio seu productio electi?

Ex quibus etiam patet ad secundum fundamentum oppositæ sententiæ. Ad primum responderur, donum creationis nihilominus satis distingui à dono prædestinationis; non solum in subiectis diuersis, & quia latius patet donum creationis: cum etiam in reprobis locum habeat, & ipsis etiam prædestinatis, quoad eas naturæ seu complexionis proprietates & qualitates, quæ efficaciter nihil conducunt prædestinato ad gloriam, vt sæpe in paruulis accidit; sed etiam in eodem subiecto, quoad formale obiectum vtriusque. Creatio enim vt sic præcisè, respicit ipsum esse naturale secundum se; prædestinatio vero non item; sed vt per modum subiecti, vel etiam mediij alicuius, ordinem haber ad consecutionem efficacem beatitudinis.

Obijcies. Sancti Patres, cum de causis Prædestinationis contra Pelagianos disserunt, idque vnicè contendunt, nullam eius causam in nobis dari, nunquam eo confugiunt, vt ipsam etiam primam creationem seu productionem prædestinati velut effectum prædestinationis illis opponant; cuius tamen facile vtrique euincerent, nullam causam meritoriam, vel etiam dispositiuam ex parte prædestinati dari. Respondeo, hoc ad ipsorum institutum minimè fuisse accommodatum: neque enim vtcunque contra Pelagianos probandum erat, nullam dari causam prædestinationis respectu omnium effectuum; sed non dari eam, quam Pelagiani ponebant, etiam respectu solius prædestinationis ad gloriam; nimirum bona merita prædestinati, ex solis viribus naturæ & liberi arbitrij profecta, vt dicitur quæstione sequenti.

D V B I V M III.

An etiam defectus, seu mala Prædestinati, tam pœna, quam culpa; aut saltem permissio

culpa sint effectus Prædestinationis eiusdem.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 8.

Controuersia potissimum est de permissione mali culpæ, seu peccati, ut dicitur: sed ob similitudinem tamen argumenti, & ut tractatio sit plenior, vniuersim de malis seu pœnæ, seu culpæ differendum est.

Asertio I. Mala naturæ, seu pœnæ, sæpe sunt, & esse possunt effectus prædestinationis eiusdem: quoties nimirum ea efficaciter profunt prædestinato ad æternam salutem, eiusue augmentum. Hæc est communis sententia Doctorum, & aperta doctrina S. Thomæ hic quæstion. 23. articulo octauo, ubi ait, *sub prædestinationem cadere, quicquid hominem promouet ad salutem.* Probatur aperte ex Scriptura, Sapient. 4. versu 11. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius.* Vbi ipsa etiam præmaturamors prædestinati, refertur inter effectus prædestinationis eiusdem. Sed & cæcitatem illius cæci nati, quæ obtigisse ei dicitur, *ut manifestentur opera Dei in illo,* Ioann. 9. versu 3. quamque adeo illi etiam ad spirituale salutem opportunè accidisse; ex Scripturæ historia ibidem liquet: (quod etiam de multis alijs ægris à Christo curatis, & sanatis, satis constat) non dubium est fuisse à Deo efficaciter præordinatam, tanquam medium, ad eius æternam salutem efficaciter procurandam. Huc spectat illud, *Compelle intrare;* pœnis scilicet inflictis, Luca decimo quarto versu vigesimo tertio, quod multis ad salutem profuisse, atque etiamnum prodesse, non est dubium, & testantur SS. Patres, præsertim Augustinus epistola 48. ad Vincentium, & 50. epist. ad Bonifacium. Ad hæc quis neget, martyriorum passiones fuisse media & effectus Prædestinationis ipsorum Martyrum à Deo ab æterno prædestinatos? Ratio est manifesta. Quia effectus prædestinationis est, quicquid ex efficaci intentione saluandi prædestinatum, à Deo ab æterno præordinatum & decretum est, ex dictis dub. prim. seu quicquid à Deo simpliciter volitum, hominem promouet ad salutem, ut paulo ante ex S. Thoma vidimus: hæc autem mala & à Deo præordinata sunt, ut dictum disputatione 2. quæst. decima dubio penultimo; & hominem efficaciter ad salutem promouent, ut supponimus; Ergo, &c.

Asertio II. Peccata ipsa, seu mala culpæ, nullo modo sunt effectus prædestinationis; siue accipiantur formaliter; siue etiam materialiter, ut sunt actus positivi; habentes tamen reipsa annexam malitiam moralem. Ita ex communis Doctorum in prim. dist. quadragésima, & quadragésima prima. Suarez libro de prædestinat. capite octauo, numero secundo. & Vasquez disputatione nonagesima tertia, numero septimo. neque de hoc videtur controuersia. Ratio primæ partis est: quia omnis effectus prædestinationis est effectus ipsius etiam Dei, ut dictum dub. 1. at vero peccata formaliter non sunt effectus Dei: neque adeo etiam cadunt sub diuinam volunta-

tem, aut sciētiam approbationis, ut patet ex Concilio Tridentino sess. 6. can. 7. imo nec omnino prædefiniuntur à Deo, ut dictum supra disputatione secunda quæstione decima, dub. penult. Ergo, &c.

Ratio secundæ partis est. Quia licet Deus ad actum peccaminosum, in quantum ens est, concurrat, non tamen concursu specialis prouidētis; nec etiam ex se, ac quasi si apte propensione illum intendit; nec etiam absolute vult & præfinit, ut dictum supra disp. 2. q. 10. dub. penult. & pluribus persequitur Suarez lib. 2. de auxilijs grat. quinque prioribus capitibus, quicquid Thomistæ quidam recentiores dixerint: etsi communi quadam prædestinationis notione dici possint à Deo, qua entia sunt, conditionatè quasi Prædestinari siue præfiniri, ut ibidem dictum. Accedit, quod eiusmodi actus peccati, cui malitia moralis adiuncta est, ex se impedimentum salutis est, ac diuinæ voluntati contrarius: quare licet ex altera parte possit esse occasio boni, non potest velut medium & adminiculum salutis à Deo prædestinari.

Consentiunt his SS. Patres, qui plane negant, non solum peccata ipsa, sed etiam actus peccaminosos à Deo prædestinari aut præfiniri, ut dictum loc. cit. & supra quæst. 1. dub. 3. Optimè S. Augustinus resp. ad artic. sibi falso impositos, articulo 10. [*Detestanda, inquit, & abominanda opinio est, quæ Deum cuiusquam malæ voluntatis, aut malæ actionis credit authorem; cuius prædestinatio nunquam extra bonitatem, nunquam extra iustitiam est.* Vniuersæ enim viæ Domini misericordia & veritas. Adulteria enim matronarum, & corruptelas Virginum non instruere, nouit sancta Diuinitas, sed damnare; nec disponere, sed punire. *Et artic. 14.* Ad præuarcationem legis, ad neglectum religionis, ad corruptelam disciplinæ, ad desertionem fidei, ad perpetrationem qualiscunque peccati, nulla est omnino prædestinatio DEI; nec fieri potest, ut peccatum à talibus malis surgitur, per eum in talia decidatur.] Quod si ex ipsis etiam peccatis, malisue actibus fructus aliquis salutis in prædestinatos redundat, satis est, Deū & peccata ipsa permittere, & ad actus malos, qua entia sunt, communis prouidentie concursu concurrere. Quamuis autem, ut dictum, peccata non possint dici effectus prædestinationis, possunt tamen dici prædestinationis materia circa quam: quia actus prædestinationis, uti sunt, ordinatio diuina paternè castigandi peccata, item remittendi, aut prohibendi peccata, versantur circa peccata veluti materiam subiectam, uti ars medicinae circa morbos.

Illud hoc loco potissimum controuertitur, an saltem permissio peccati, seu proprii, seu alieni, possit dici effectus prædestinationis eorum, in quibus hæc ipsa permissio est occasio maioris, seu constantioris gratiæ; cum finali perseverantia coniuncta; ut quidem ex accidenti esse posse, concedunt omnes; & expressè docent Anselmus & S. Thomas in illud ad Rom. 8. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum;* ubi Glossa

addit

addit, etiam peccata. Et quidem Vasquez d. 93. à n. 8. prolixè contendit, permissionem peccati nulla ratione esse effectum gratiæ, aut prædestinationis. Sed nihilominus est.

Assertio III. Probabilius videtur, permissionem peccati, tam proprii, quam alieni, effectum esse prædestinationis in ijs, quibus hæc ipsa permissio est occasio maioris, seu constantioris gratiæ, cum finali perseuerantia coniunctæ. Ita Zumel hic quæst. 23. articulo 2. disput. vnic. Suarez lib. 3. de prædestinat. capit. 8. num. 4. eamque, vt ait, frequentius hoc tempore sequuntur moderni Theologi, præcipuè Thomistæ, non solum ij, qui actus malos, qua entia sunt absolutè à Deo præfiniri docent, sed etiam alij. Idem indicant Anselmus & S. Thomas locis citat.

Probatum primò ex Scriptura, quæ significat, Deum quandoque ex singulari intentione salutis electorum, subtrahere gratiam, adeoque, permittere lapsum, seu proprium, seu alienum. Ita 2. Reg. 16. vers. 10. ait Dauid: *Dimitte eum, vt maledicat: Dominus enim præcepit ei, vt malediceret Dauid; & quis est qui audeat dicere, quare sic fecerit? Et infra vers. 12. Dimitte eum, vt maledicat, iuxta præceptum Domini, si forte respiciat Dominus afflictionem meam, & reddat mihi Dominus bonum, pro maledictione hac hodierna.* Vbi præceptum Domini dicitur voluntas mittendi maledictionem Semei, efficaciter ordinata, ad salutem ipsius Dauidis. Eodem modo 1. Tim. 1. vers. 20. quidam Satanæ traditur (etiam cum permissione lapsus) *vt discat, non blasphemare.* Certè si Deus vult permissionem peccati ex efficaci intentione salutis, siue eorum, qui peccant, siue aliorum, non potest negari eam esse effectum diuinæ prædestinationis eorum, quibus ea permissio ad salutem æternam confert.

Secundò probatur ex SS. Patribus, qui sæpe docent, permissionem eiusmodi peccatorum à diuina voluntate procedere, in salutem electorum ordinatam, vt dictum quæst. 1. dub. 2. Speciatim de proprijs etiam peccatis loquendo, huc spectat, quod ait Augustinus lib. 14. de ciuitat. capit. 13. *Audeo dicere, superbis esse vile, cadere in aliquod apertum, manifestumque peccatum, unde sibi displiceant.* Et lib. de nat. & grat. cap. 28. *Deserit, inquit, aliquando Deus, unde superbus, vt scias non tuum, sed eius esse, & discas superbus non esse.*

Tertio accedit ratio. Nulla enim conditio ad effectum prædestinationis requisita huic permissioni deest: est enim effectus Dei (non tantum secundum quid, & cum addito, vt de actu peccaminoso dictum, sed etiam absolutè & simpliciter) ordinatus ad supernaturale bonum prædestinati, ex efficaci intentione cum saluandi profectus, & re ipsa ad eum finem conferens, vt supponimus.

Obijcitur primò, Prædestinationem esse præparationem gratiæ, vt ex Sancto Augustino sæpius dictum: at verò permissio peccati non est gratia. Respondeo, per se & physicè quidem non esse gratiam, sed moraliter tamen loquendo, & per accidens hoc loco iure censi gratiam: vt sæpe beneficium medici est, infligere vulnus, vt aliud grauius curetur.

Obijcitur secundò. Ad hoc, vt aliquid sit effectus prædestinationis, non solum re ipsa vt cunque ad beatitudinem conducere debet, sed etiam ex voluntate, illius absolutè præfiniri; quod circa permissionem peccati non accidit: alioqui pariter & à potiori, imò prius deberent præfiniri boni illi actus, qui supposito peccato, immediatius conducunt ad beatitudinem, vt sunt actus pœnitentiæ, passio, & mors Martyrum &c. Hoc autem dici non potest; quia inde consequens foret, Deum etiam velle & præfinire peccatum etiam formaliter; quod necessariò supponit pœnitentiã. Sequela hæc probatur: quia qui ex se & absolutè aliquid vult, necessariò vult etiam ea, quæ essentialiter ad id prærequiruntur.

Respondetur primò, hoc videri parum consequenter dictum, & consentaneè ei doctrinæ, quam alijs authores isti defendunt; siquidem, merita prædestinati sunt effectus prædestinationis iuxta omnes; & tamen secundum ipsos non prædefiniuntur in se ipsis ante determinationem liberi arbitrij; neque etiam prædefiniuntur ex efficaci voluntate salutis æternæ eorumdem; siquidem electionem ad gloriam, seu voluntatem efficacem & absolutam salutis electorum, volunt esse ratione posteriorem prædestinatione & prauisione meritum, vt quæstion. 4. dicitur.

Respondetur secundò, permissionem hanc plane procedere ex intentione efficaci salutis electorum, vt dictum; & vero etiam præfiniri ante prauisionem absolutam peccati: siquidem ea nihil aliud est, quam negatio gratiæ præuenientis efficaci; cui subinde coniungitur etiam applicatio seu oblatio talis obiecti, vel occasionis inducentis ad peccatum, cum præscientia, quod homo ea occasione, sit malè vsurus: cuius DEVS etiam vera causa esse potest, eamque etiam per se ac propriè velle, non quidem intendendo directè lapsum hominis; sed tantum præsciendo, & non impediendo, vt ex S. Augustino lib. 11. in Genes. ad lit. rectè declarauit Suarez loc. cit. num. 4.

Ad probationem oppositam respondetur, etiam bonum illud ex peccati permissione consequens, tanquam aliquid magis principaliter volitum, & immediatius finem attingens, prædefiniri ante prauisionem peccati, si modo non habeat essentialem respectum ad peccatum. Cuiusmodi etiam bonum semper reperire licet in quauis permissione peccati, etiam quæ ad bonum ipsius peccantis accidit: vt est profundior humilitas; maius & firmitus odium seu detestatio peccati; ablatio & fuga occasionum peccandi &c. Si vero bonum illud virtutis habeat respectum intrinsecum & essentialem ad peccatum commissum, vt est proprius actus pœnitentiæ; ne tum quidem desunt, qui dicant posse prædefiniri ante peccatum prauisum; eo quod nulla hinc ideo peccati ipsius necessitas, aut in Deo voluntas efficaciter colligatur; idque indicat Heruæus in 1. distinct. 40. quæst. 1. attamen verius existimo cum Suarez loco citat. num. 13.

tale virtutis bonum à Deo non prædefiniri ante præuisionem peccati; siquidem talis præfinitio aliàs plane esset interpretatiua quædam & virtualis voluntas ipsius peccati; vt bene probat obiectio, & inferius quæst. 5. dub. 6. rursum dicitur. Et quamuis Sanctus Augustinus sæpius indicare videatur, præscientiam peccati vniuersim

priorem esse illo bono, cuius peccatum erit occasio; id tamen vniuersim non de præscientia absoluta, sed conditionata intelligendum; vt pro ratione subiectæ materiæ ex ipso sermonis contextu colligi poterit, & rectè deducit Suarez numero 9.

QVÆSTIO IV.

De Causis Prædestinationis.

S. Thomas I. p. q. 23. a. 5. & 8.

Absoluetur hæc questio quinque dubitationibus. I. An, & quanam sit finalis causa totius Prædestinationis, quoad suos effectus: & qua ratione ex hoc ipso sine reddi possit ratio ipsius Prædestinationis, tum in genere, tum in specie. II. An, & qua ratione detur causa meritoria Prædestinationis ex parte Christi, seu generatim, extra Prædestinatam. III. Quanam contra varias hæreses certa sint, circa causam meritoriam Prædestinationis, ex parte prædestinati. IV. Quid Scholastici nonnulli de Prædestinationis causa ex parte prædestinati senserint. V. Quanam sit vera sententia de causa Prædestinationis ex parte prædestinati: & an omnino detur aliqua causa meritoria, vel dispositiua, seu impetratoria, vel causa per accidens, siue occasio, aut saltem conditio sine qua non, totius Prædestinationis, ex parte prædestinati.

DVBIVM I.

An, & quanam sit finalis causa totius Prædestinationis quoad suos effectus: & qua ratione ex hoc ipso sine reddi possit ratio ipsius Prædestinationis, tum in genere, tum in specie.

S. Thomas I. p. q. 23. a. 5.

Explicatis effectibus Prædestinationis sequitur, vt eius causas inquiramus; de quibus magna iam olim cum hæreticis; & nunc hodie etiam nonnulla inter ipsos Catholicos est controuersia, vt dubio tertio & quarto explicabitur; postquam hoc & sequenti dubio, iuxta tituli vnicuique præfixi rationem, exposuerimus ea, quæ minorem habent difficultatem, nec admodum controuersa sunt.

Supponendum igitur ex dubio præcedent. cum prædestinatio sit actus immanens in Deo, ac proinde realiter idem cum ipsa essentia diuina; ipsius prædestinationis secundum se, & quoad entitatem suam propriè nullam dari causam: nec efficientem, quia in Deo nihil est factum: nec finalem; quia Deus propriè ad nullum finem ordinatur, nec ad seipsum quidem: nec materialem ac subiectiuam; quia prædestinatio non est accidens; nec in Deo vlla est potentia passiva: nec formalem; quia cum prædestinatio sit ipse Deus, & forma non formata, actusque purissimus, non potest ipsa habere aliam causam formalem. Quo modo etiam Albertus in primum distinctione 41. quæst. prima, ait: *Dicendum cum Augustino & Magistro, quod prædestinatio & re-*

probatio non habent aliquam causam: quia nec efficientem, nec materialem ex qua (vel in qua) neque finalem. Idem supponit Sanctus Thomas hic quæst. 23. art. 5.

Supponendum secundo, dari tamen causas effectuum prædestinationis: quia nec effectus quidem prædestinationis essent, nisi causas haberent. Nec est aliqua difficultas de efficiente physica: constat enim, Deum esse causam efficientem, primariam omnium effectuum prædestinationis ex quæstione præcedent. dub. 1. An & quanam sit causa efficiens secundaria, ex particulari ratione vniuscuiusque effectus facile poterit esse manifestum, cogitanti. Neque de causa materiali, aut formali, est controuersia; siquidem illæ etiam ex propria ratione cuiusque effectus prædestinationis facile dignoscuntur & determinantur. Solum ergo est difficultas, tum de causa finali effectuum prædestinationis; tum de meritoria, seu motiua in genere; tam ea, quæ est extra prædestinatum, quam quæ est in prædestinato. Et in præsentis dubio solum agendum est de causa finali; & quanam ratione ex ea reddi possit ratio prædestinationis, tum in communi, tum in particulari quod quidem à no-

bis se-